

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egy hóra 1 „ — „
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
 emény a szerkesztőhöz (Főter 1828. sz.)
 barmintre küldendő.

Előfizethető helyben:
 Felelős K. Lajos könyvkereskedésben
 és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz.)
 alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű s többzori hirdetések alko-
 szorított jutányos áron vétetnek fel. Délyez-
 díj minden külön bejelölésért 50 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 udonság sora 50 kr.
 Nyilattíri közlemények minden petit sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölöttének a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz.
 alatt.)

Kériratok nem adának vissza.

Torda—Arad—Nagyvárad.

Az oláhok tulkapása, aknamunkái ellen a kormány tehetetlen, nem csuda, ha felháborodik a magyar közvélemény és jogos haragjának villámaint tüntetés-képen szórja szét az a laltomos bünösök fejére.

Tordán mult évben Rátiu házát és ablakait rongálta meg a béketüreséből kifogyott magyar nép; annak a Rátiu-nak házát, ki a hazaáruló irattal vezette elvakult oláhjait az osztrák császárhoz. Ez évben ugyancsak Tordán kapott macs-kazenét egy oláh bankhivatalnok, ki Nagyszébenben megfélekedve az illem-ről és irántunk való tiszteletről, egy kissé megvadulva viselte magát.

Aradon a mult évben a vérig sértett magyarság állt bosszút azokon a hazaárulókon, kik résztvettek a bécsi zarandokutban. S ekkor se lett volna nagy tüntetés, ha ezek a jó madarak a kávéházakban és nyilvános helyeken nem inzultálják a magyart.

Most meg a hazafiatalan Pável püs-pök ellen tüntetett az elkeseredett ma-gyarság Nagyváradon.

Hallatlan is az, mit ez az oláh fő-pap elkövetett. Ritkítja a párját a törté-nelemben és alkotmányos országban az az eset, hogy az ország közepén évti-zedek alatt nyugodtan folytathatja olá-hosító művét egy püspök, anélkül, hogy akár a hatóságok, vagy a kormány ész-revetették volna.

Ime az elmúlt kormányok büne! Tisza Kálmán megyéjében történik ez, holott ő 17 évi uralkodása alatt mindent rendben talált. Tizenhét év bünös mulasztása az, hogy szemet hunytak e nemzetölő munkának, tizenhét év alatt ügyet se vetettek a pusztuló magyar-ságra, feltransportálták a hü mameluk képviselőket, ezek szavaztak és tolták a kormány szekerét, de azzal semmitse tö-rődtek, hogy a nemzet testének egyik

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A világozi fegyverletétel.

1849 augusztus 13-án

(Székely József tüzér-százados naplójából.)

Csak egy porszeme voltam annak a vilá-g fergetegnek, mely annyi drága életet elso-dort. Cselekedtem! de, hogy miért tettem én valamit, azt észszel felérni nem bírtam. — Nem is írkészttem semmit, mióta Windschach-nál, — Selmecz mellett 1849 január 21-én egy kis kérdezősködésemet s ebből eredt késedelmemert Guyon sajátkezüleg agyon akart löni.

Hogy melyik hadtest volt Világos alatt, hogy voltak felállitva, hány ezer emberből állott a tábor, mennyi volt a gyalogok, tü-zérek, huszárok száma; volt-e hadi tanács? mikor? kik voltak tagjai? mit határoztak? én azt megmondani pontosan nem tudom. S ezer ember, még nálamnál is kevesebbet tudott, s többet nem is tudhatott. — Azon-ban azt tudom, ami körülöttem történt, amit hallottam és láttam és éppen ugyis fogom elmondani.

En 1849 július 20 és 25-ike közt Rima-szécs-Szikszó körül vettem észre hogy valami nagy dolog van készülöben, hogy az egész tá-borban pártok kezdenek alakulni.

Nyíltan óvakodott ugyan mindenki be-szélni, de észlelhető volt, hogy Kossuth és Görgei személyei körül foly a beszélgetés. Kezdetét vette ekkor a kékmedék; alattomos-kodás lépett az ószinteség helyébe, bizalmat-lanság és tartózkodás adott tért a nyílt ószin-teségnek.

A célt nem tudtuk! Azt véltük, valami kormányzói intézkedés ellen van Görgeinek ki-fogása.

tagján rágódik a féreg, mely a husba ka-polt bele és tovaferjedésével megmérgezi azt a tagot.

Nevezhetik Pituk Bélát a derék oláh papot. Örültnek, beszámíthatatlannak mondhatják szenzációs leleplezéseit, de a tények igazolják állításait és 30.000 eloláhosodott magyar sorsa égbekiáltó bizonyíték a hazaáruló püspök ellen.

Nem csoda, ha ily felháborító eset után a magyarság elveszti béketüresét és jogos bosszuságában tör-zuz mindent. Ti vetettétek el a magot oláh magyar-falók, arassatok gyümöcsét! Ti törtetek nyelvünk ellen, ti raboljátok el testvé-reinket s mégis mi vagyunk a zsarnok-ok, elnyomók?

Az eloláhosodott magyar falvak el-veszték ránk nézve, ez a ti művetek és az előbbi gyáva kormányok tehetetlen-sége ime most bosszulla meg magát, most, midőn öntudatra ébred a társada-lom és átkoz benneteket!

A röpirat igazat mond, igaz annak minden sora, hisz azt a püspök környe-zeléből igen sokan beismerik. Hogy Pá-vel gyűlöli a magyarokat, hogy ő neki a nagyváradi püspöki székből ülnie nem volna szabad, ezt azon tette bizonyítja, midőn a nagyváradi oláh lelkeszt nem mozdította el állásából, ki a szöszékről átkozta meg a szülőket, kik gyermekei-keket magyar állami iskolákba küldik.

Minket tehát mindenki meggyaláz-hat, minden oláh leköphet, felrughat s erre se a hatóságoknak, se a kormány-nak nincs szava.

Ez az alkotmányosság Magyarorszá-gon! Katonai német firkát belügyminisz-teri rendelettel varrnak a nyakunkba, de az oláhok tehetnek amit akarnak, erre nincs külön rendelet, mely ezt megaka-dályozná!

A magyar parlament egyik tagja, ki hü mameluk képviselő, de annál dühö-sebb oláh odalenn, azt merészeli írni, hogy a magyar sajtót üdvös korlátok

Hébe-hóba a diktátor szó is elhullott egy bajtársuk szájából.

Lassanként általános zsidbadság lehan-goltsg vett erőt az egész táboron. A legény-ség lönungját nagy pénzben kapta ki; a fi-zetési napokon a legénységet csoportosítai kellett annyi számig, míg a 10 forintos bankó kiütö-te a legénység számát. Így volt a tisztí gázsí-val is.

Ha valaki fizetését akarta kivenni, aprópé-nt kellett kerítenie s a maradékot vissza-adni a pénztárnoknak.

Lehet képzelnai azon irtozatot zavart, míg egyik-másik illetményéhez jutott.

Imitt-amott hallatszott az is, hogy a muszkák jobbak az osztrákoknál; — hogy a lengyelek, — cserkeszek rokonszenveznek velünk.

Egy szóval, az egész tábor szellemét erős köd lepte el, mely homályával borzasztót sejtetett; enészgett minden erőt, csüggesztett minden embert, a népezelődésnek nagy tért nyitott.

Lelkünk rugékonyságát mindnyájan el-vesztettük, — teljesen kijöttünk a kerékva-gásból.

A béketlenek, és nagyobb része már az volt, nem restelték mondogatni: «Bár vége volna már a komédiának! Megyünk éjjel-nappal és mindig hátrafelé.»

A talaj készült — az új növény plán-táhatására; a demoralizáció szelleme kö-zöttünk volt s nem is igen resteltük volna a jövőt legalább is halvány rózsaszímben pingálni, — természetesen muszka világítás mellett.

A világon sehonnai sem jött hozzánk semmi hír, vagy egy vizsgálto szó, s ha hal-latszott is valami a szegedi kormányról, az mind csak rossz és leverő volt.

Augusztus elején már hallottunk olyas-mit is, hogy győznünk teljes lehetetlen az

közé kell szoritani. Mit akar ez a cha-máleon szerepet játszó ur?

Talán a sajtószabadságot akarja el-törülni — a magyar lapoknál?

Mi ne irhassunk, mi ne védhessük magunkat a piszkos támadások ellen, de a »Tribuna« és egyéb szenylapoknak szabad a magyart mindenek elneveznie? Tisztelt rezes eszű hét szilvius fás kép-viselő ur, talán ez okoskodását nem a lig: külön kodexéből tanulta?

Elég gyalázat, hogy saját hazánk-ban ennyire fajultak a nemzetiségi vi-szonyok. A kormány eddig sem tett semmit, ezután se szándékozik lépést tenni, hanem ehelyett mozduljon meg a társadalom.

Alakítsunk kultüregetlet Biharme-gyében! Rakjuk össze filléereinket és meentsük meg testvéreinket az elpusztulás veszélyétől!

Karczfalvi.

BELFÖLD.

A második pénztári negyed. A pénzügyminiszter közzetette az 1893. aprilis-juniusi bruttó-bevételekről és kiadásokról szóló pénztári kimutatást. — A bevételek összege 104,645,979 frt 29 kr. a kiadásoké 96,127,835 frt 44 1/2 kr. A mult esztendő megfelelő idő-szakához képest a bevételek szaporodtak 9,013,903 frt 58 1/2 krral, de a kiadások is emelkedtek 8,442,099 frt 66 1/2 krral. A ne-gyed-évi nyers mérleg tehát vég-6 eredmény-ben 571,804 frt 52 1/2 krral kedvezőbb.

Készülő törvényjavaslatok. A kormány még a téli ülésszak alatt fogja a ház ele terjesztetni a magyar királyi udvartartásról és a mezőrendőri eljárásról szóló törvény-javaslatokat.

Petőfi síremléke. A segesvári csata-síkon elesett langlekü költőnek, Petőfi Sán-dornak a sírját már régóta kutatja az e vég-ből megalakult bizottság. Azokból az adatokból, melyeket a bizottság azoknak a vallomásából gyűjtött össze, a kik a homló magyar hadso-rok közt a menekülő költőt utoljára látták, a bizottság körülbelől egész bizonyossággal meg-állapította, hogy a csatától magyarai részén por-lanak a költő hamvai. Petőfi síremlékére ed-dig 12,000 frt gyűit össze, s minthogy ez az összeg teljesen elegendő egy költőhöz méltó,

orosoz osztrák ellenében és minden fátum a nya-kunkonvan. El kell pusztulnunk, vesznünk!

Hyen állapotban értünk 1849 augusztus 11-én délelőtt Aradra. — Előbb a várost jártam össze-vissza, majd a várba mentem; — s a várkapu előtt ácsorogva néztem az összevödödzött bástyatalakat, amidőn egy négy lovas hintó hajtott el mellettem, melyben három férfi ült. — A hintó eresze le lévén eresztve, a bennülők arczeit nem lehetett látni, de azt hiszem, egyik a kormány-zó volt.

A vár udvarán temérdek honvéd-egyen-ruha, pokrócz, nyereg, bakancs, vászonnemű, löpor, töltény és golyó hevert szerteszt a leg-nagyobb rendetlenségben. Ezek elrakásával zászolajlak foglalkoztak s mint a megbolygatott hangyák fészékben, úgy mozgott iten minden ember. Rendelkezve, engedelmeskedve, menve-jöve, egymásba ütközve, eltévesztve utat, anyagot. Kiabalás, utatitás, magyarazás, kérdezős-ködés, küldés, káromkodás magyar, német, tót s ki tudja hanyféle nyelven; ez bábeli zaj és zavar volt.

Az udvaron régi ismerősömmel Schaller századdal találkoztam; ő mondta, hogy Kos-suth és Görgei között igen keserű szóváltás történt. Persze az egész jelenet nem egészen hiteles alakban lön közölve, s főleg az volt a levele, hogy Görgei erőszakkal vette ki a kor-mányt Kossuth kezéből.

Etfelől megjelent Kossuth és Görgei proklamációja, melyekben utóbbi atveszi a katonai és polgári hatalmat.

Ezekkel a hírekkel tértem vissza pajtá-saimhoz az Arad alatti táborba. Elmondiam nekik a látottakat és hallottakat, s másnap 12-én reggel a Maroson keresztül mentünk Vi-lágos felé.

A masirozásnál a legnagyobb zavar és rendetlenség volt; mentünk, mint pásztor nél-küli birkak, az első után.

termésköböl emelendő síremlékre, a bizottság már a legközelebbi időben valamelyik hírne-ves szobrászunkat, valószínűleg Zala Györgyöt, a budai honvédek alkotóját, fogja megbizni a síremlék mintázásával.

A nemzetiségi agitáció legujab-ban a Vatikánban kapott támaszt Ugyanis, mint Rómából távirják, a vatikáni körökkel belső barátságban álló »Moniteur de Rome« arra buzdítja Ausztria és Magyarország katolikussait, hogy a szlávok, oláhok és rut-hének törekvéseit támogassák, hogy mindezek-ben a nemzetiségekben szövetségeket szere-zenek a liberalizmus elleni harcban. (Szép! Szerk.)

KÜLFÖLD.

Moldován röpirata s a német sajtó. A német lapok u. m. a »Leipziger Tageblatt« és a »Frankfurter Zeitung« a román kérdé-sről következőket írják: Moldován Gergely rö-pirátára nagy szükség volt. A politikai kötel-táncosok hazugságait erős kézzel kell szét-tépní, mert könnyen megtevesztik Európát. A röpiratot az összes kultúrnyelvekre le kellett volna fordítani, hogy az egész világ vegyen tudomást (Ezt mondtuk mi is! Szerk.) Rátiu és érdektársai család eljárásáról.

Türr tábornok kitüntetése. At-hén, aug. 11. A király Türr tábornoknak, a korinthusi csatorna létesítése körül szerzett érdemeiért a Megváltó-rend nagykeresztjét ado-mányozta.

Bauer hadügyminiszter utóda. A prágai Politik bécsi levelezője szerint báró Fejérváry honvédelmi miniszterét fogják leg-közelebb hadügyminiszterre kinevezni s ebben az esetben Pokay altábornagot, a bpesti hon-védkerület parancsnokát nevezik ki honvédelmi miniszternek.

A vad alá helyezett miniszterium. Belgrad, aug. 12. A szkupstina d. e. üléseben nagy figyelemmel hallgatta a vizsgáló bizottság jelentését s tárgyalását aug. 16-ára tűzte ki, a mikorra a bevádolt minisztereket is a szkupstina elé idezik. Jellemző, hogy a vizsgáló-bizottság nem követeli a bevádolt miniszterek elfogatását, még Ribarac-ét sem, mint a hogy a liberálisok híresztelték. Délutáni üléseben elfogadta a szkupstina a részletekben is kért póthítt az ez évi költségvetéshez a bizottság által leszállított összegben.

Reggeli tíz óra tájban már kieresztettünk a világozi síkon síkon. Ekkor tájban jött a muszkáktól Görgeihez egy parlamentár! Minden rossz sejtelmünk valósulni kezdett Délájba lö-vát nyergeltettünk, s minden ceremónia nél-kül átlavogoltunk a muszka táborba: huszár-tisztek és tüzérek, ösmerőseim közül Zimmert főhadnagy volt velem.

A muszka előrsőkön átmenve, — a mi részünkön már nem is volt, bemutatuk ma-gunkat a napos tisztnek; nem néveg, hanem hogy honvédek vagyunk, s jelekkel adtuk tud-tára, miként az orosz tábornok akarjuk meg-nézni.

A tiszt személyesen jött be velünk a tá-borba, elvitt a törzstisztekhez, s nagyon szé-pen kellett hogy ajánljn bennünket, mert a törzstiszt mindegyikünkhez oda jött, s kezét szoritott velünk. Tenérek sok tiszt fogott kö-rül, előrendelték tiszteletünkre a katonai ze-nekari, eljásztatták a muszka himnuszot, mely a mi gyászindulónk volt.

A cserkeszek és uhánusok állottak az első sorban; a második és harmadik sor gya-lagságból állott. A cserkeszek gyönyörű szép férfiak, nyulánk, bátor és nyílt arcuak, borot-vált állal, szép bajusszal, régi magyar hu-szár csakóval fejükön s világoz kék állítást vi-seltek fehér sujtással. Enek a melle tele volt rakva karabély-töltényekkel. Az uhánusok azok épp oly bukott nemzet fiait, mint mi, sze-rencétlének, mint mi: sok vér folyt el szá-badságharcaikban, épp mint nálunk s ugy látszik, mindkét helyen hasztalan. A gyalog-sági tisztek hátrább állottak. Ezek a gyalog-erök fehér pantallóban, fekete frakkban s va-lami palacsinta alaku sapkával voltak felru-házva.

Ezek nem jöttek kezét szoritani hozzánk, mert nem mertek a lovas tisztek elé lépni; minden sarzse egy lépéssel hátrább állt a másiknál.

A hazaáruló oláh püspök.

Pável mosakodása.

Pável Mihály püspök a »Nagyvárad« és a nagyvárad »Szabadság« szerkesztőségéhez a következő tavrátot menesztette:

»Az ellenem más artatlanok hátrányára is rendezett tüntetésekre nem szolgáltam rá. Annak dacára a történetek a város iránti jóindulatomat meg nem változtatták. A felettes hatóságok előtt magamért megfélelek, de hírlapi polemikába nem bocsátkozhatom. A hazaárulás nemtelen vádját azonban ez uton is megsértett önértetem legelkeseredettebb hangján visszautasítom, bárholonnan jöjjön is az. Biharfüred, 1893. aug. 12-én. Pável Mihály püspök.«

A nagyvárad tüntetése.

A csütörtöki tüntetésben történt attak ügyében Remies huszárezredes megindította a vizsgálatot. A felhivatalos könyomatos »O. E.« félvezette a lapokat, mert több mint 40 sebesülés fordult elő. A hazaáruló püspök, Pável Budapestre utazott s kijelentette, hogy évekig nem megy Nagyváradra. A polgárok körében nagyszabású mozgalom indult meg kultúregylet alakítására.

Törvény a nemzetiségi igazgatók ellen.

Kassa város legközelebbi közgyűlésén, a Pável-Pituk-ügyből kifolyólag indítványozni fogják, hogy a város feiratot intézzen a kormányhoz, a melyben arra kéri, hogy külön törvényjavaslatot terjesszen a képviselőház elébe a nemzetiségi igazgatók szigorú megbüntetésére. A javaslatot a közgyűlés, minden valószínűség szerint, egyhangulag fogja elfogadni.

Se muszka, se német!

Debreczen, aug. 14.

(K. B.) Jól emlékszünk rá, hogy a »Pesti Napló« is azon lapok közé tartozott, melyek a Paaliczin muszka ezredes hamvainak exhumálása alkalmából megtámadták a kormányt a miatt, hogy ezen ünnepélyes aktusnál miért nem képviseltette magát. Igen szépen fejtegette akkor a »Pesti Napló«, hogy a kormány ezen alkalmat meg kellett volna ragadnia arra, hogy Magyarország és Oroszország közt közlekedés történjen. Kivánta volna tehát, hogy a magyar miniszterek diszmagyarban, földelén fővel kísérjék vala koperszóját Munkácsról a vereckei szorosig, — holott a magyar kormány utig eleget tett a nemzetközi udvariasság követelményeinek azzal, hogy a gazdaságtartást magyar részről nem engedte megzavarni.

Ime, az akkor muszka rokonszenveket pengető »Pesti Napló« most a függetlenségi partot akarja muszkabaratság híreibe keverni!

Hát még a közkatonáik, milyen bágyu pofajuk voltak Ezeknek is fehér nadrágból s egy nehéz daróc schlarokból állott az uniformisuk, melynek eleje-vege hátra volt gombolva. Istenem! milyenek ami rongyos bonvédek ezekhez az urfalkhoz hasonlítva! Amazok szeme, hogy csillog-villog, mozdulata fúrge, kedve eleven, emezek szemei egy pillantanak a világra, mint a füles baglyoké, lassan és laposan; mozdulataik nehézkesekek, mint a malomkerekek, hidegek, egykedvűek. S ha valamelyikre tisztje, kinek a kancsuka a kard markolatához van erősítve, ránezett, az még csak nem is pislanott, hanem meredten állott, mint a czővek.

Amidőn megtudtuk, hogy mi voltunk Debreczenél, egy csomó bravót kaptunk tőlük. Ezután újra kezelt szorítva, visszatértünk a mi táborunkba.

Midőn már a mieinknél voltunk, trombitaszót hallottunk a hátunk meg-t, s még melótt hátra nezhettünk volna, mar ut-órt egy muszka tiszt, ki lóhalálban vágatott kivont karddal, melynek hegyere egy fehér kendő volt kötve. Utána egy trombitás lovagolt, s csakhamar elbagytak bennünket, bementek Világosra Görgeihez.

Ez lesz, gondoltuk magunkban, a Rüdiger hollója, amely dicsőséges zászlóink foszlányait fogja számára visszahozni. Ugy is volt! — Ez volt az utolsó szóváltás bórünk felett; mikor már visszafelé jött a parlamentair, mi is tudtuk, hogy az oroszok előtt teszszük le a fegyvert, de hogy hol, miképen, ez az ó títuk volt, mert a haditanács határozatáról még semmi tudomást sem nyerhetünk.

Az I., III. és VII. hadtest a világi gyepen táborozott. Előttünk a világi roppant hegy, hátunk mögött az orosz tábor, jobbról a Maros, és azon túl az osztrák hadsereg. Szépen bementünk a kelezcsébe; biztosabban ki sem lehetett volna számítani.

Itt más menekvés nem volt, vagy meghalni dicsőségesen, vagy a fegyvert letenni gyálázatosan. Utóbbira már jobban kvalifikálva voltunk, mint az előbbire. — »Jöjjön aminek jönni kell!« ez hallatszott minden ajkón, s többé mással nem bajlódtok senki, mint saját személye biztosításával, élete megmentésével. Rettenetes változás pár hónap alatt! Éőbb az életnek nem volt semmi agiója, és most meny nyire felhagott.

A függetlenségi párt oly messze áll Oroszországtól, mint a »Pesti Napló« az igazmondástól. Mert abból, hogy az a szerencsétlen Rimler unalmában magas politikát akart játszani s e könnyelmű játékba bele vonta a függetlenségi párt nevét is; nem lehet, nem szabad a függetlenségi párt ellen fegyvert kovácsolni.

Igaz, hogy a függetlenségi párt kiakarja vivni Magyarország függetlenségét, de ezt nem úgy gondolja, hogy Magyarország azután hűberes tartománya legyen Oroszországnak (mert a magyar-orosz szövetség erre vezetne), hanem úgy, hogy független legyen Bécsről is, Berlinton is, Szentpétervártól is, Rómától is és a többi idegen befolyásoktól is egyaránt. Ez a függetlenségi politika és ez a helyes magyar politika, nem pedig a »Pesti Napló«-é, mely elfogadja a függetlenségi párt tagjait, noha a muszka-vezetők és Bach-huszarok nem a mi sorainkban küzdenek, ellenben a nemzeti párt egy része Bach-huszarok által fogatott!

Ha a magyar nemzet a pusztulás szélén állana, ha az volna a kérdés, hogy önfentartása érdekében valasszon: a germán-világhoz, vagy pedig a szláv-világhoz akar-e csatlakozni? — ez esetben a kétségbeesés talán arra ösztönözné nemelyeket, hogy a szláv-világhoz való csatlakozást tanácsolják, mert azt mondhatnák, hogy a germán kultúra veszélyesebb ránk nézve, hamarabb elnyomhat s beolvasszhat bennünket, mint a szláv kultúra, melynek a magyar kultúra sokkal fejlettebb, melynek tehát tovább ellen állhat. De a magyar nemzet a 67-iki u. n.: »kiegyezés« rombolásai dacára se jutott még a kétségbeesés szélére, a főt kérdés tehát föl nem vehető. A magyar nemzetnek nagy jövője van s feladata nem abban áll, hogy akár a germán, akár a szláv érdekekert elvérezzen; a magyar nemzet közönyösen nézheti a germán-világ és szláv-világ egymás elleni harcát, mert egyforma ellensége mindkettő s hadd pusztítsa egymást a két ellenség, ugyanis vannak elegend; — a magyar nemzet feladata az lesz, hogy a germán-világ és germán befolyás sorvasztó büvköréből kiszabadítsa magát, a szláv világ hódítása elébe pedig olyan gátat vessen, melyen annak minden hatalma megtörik.

És itt eljutottunk a lengyel kérdéshez. Ha a hármas szövetség valóban a béke fenntartása érdekében alakult volna s az volna a célja, hogy a hódító Oroszországot visszaszorítsa: ezt hamar elérhető. A helyett, hogy milliókat tart fegyver alatt s óriási terheket rak az európai népek vállára: állítsa vissza a Lengyelországot! Azt az áldozatot, a mibe Orosz-Lengyelország visszahódítása kerülne (ha ugyan az európai hatalmak együttes föllépésére önként vissza nem adna Oroszországot ezt az országreszt, mely ugyanis Achilles-sarkát képezi), szívesebben elvessünk az európai népek, mint ezt a rettenő fegyveres

Bizonysosat akarván tudni, lóra ültem és benyargaltam Világos-ra, de alig mentem 10—15 perczet, amidőn szembe jött velemlen Görgei egész generalistájával. Visszafordultam, s vágatva hozzájuk csatlakoztam.

Az nap is úgy volt Görgei öltözve, mint a vaczi csatánál. Csakója helyett azonban szürke széles karimájú kalap volt a fején, mely még jobban kiemelte halovány arcját. Testét a híres granátszínű zubbony fődte s hosszú száru csizmát viselt.

A tömeg között Nagy Sándort kerestem, de nem volt ott. Vele voltam legtöbb bajban, nyomorban. Görgei őt személyileg gyűlölte, tehát valami nagy dicsőségben sohasem részesültünk.

Vélellenül Kiss Ernést tábornok és Zerdahelyi tüzérornagy közé jutottam: Leiningen, Pöthenberg, Lenkey és Molnár ezredes utánunk lovagoltak. Sokan elmaradtak, részint, mert lovaik nem győzték a futást, részint a roppant por miatt nem voltak képesek utánunk jönni. Végre a tábor szélén megállapodtunk.

— Ez a zászlój all a tábor szélén? kérdé Görgei.

— Igen! felelt egy őrmester.

— Hol a zászlóaljparancsnok? kérdé tovább igen hangosan.

Ezen erős kérdő szóra felszóltak a zászlóaljbeli tiszték; ki meztillab, mert a gyaloglás feltörte labát, ki ingben, metr atillája feszését varrogatta, ki amint sütkérezett a napon, vagy hevert a gyepen. Kard nélkül voltak mindnyajan.

— Sorakozzanak, tiszt urak! parancsolá a diktátor. Egyik egyenruhája, másik kardja után kapkodott. »Maradjanak csak úgy, amint vannak, csak álljanak rendbe!«

Irtózatú siri csend lett, mint mikor egy koporsót eresztének le a sirba. Görgei állt legelő, a lovas kíséret háta megett felkört csinált s úgy hallgatott mindenki; még a lovak sem mozdultak, mintha labaik fából lettek volna.

En Kiss Ernést tábornok mellett, a Görgei háta megett állottam pár lépéssel. Görgei kalapját egészen szemére vonta, mert arczsal nyugotnak állottunk, ép szemben a lemenő nappal. Kezeit tétlen felül erő csizmaszárába dugta, s az az ember, ki tüzzel-hévvvel ment előre, mint egy Mars, most egykedvűen, hidegen állott a sereg előtt.

békét. S a visszaállított Lengyelország (esetleg a Habsburgok jogára alatt — József főhercegből példalul kitűnő lengyel király valnék) gátat vetne Oroszország hódításainak s a muszka vissza lenne szorítva oda, a hova való: Ázsiába!

A pánszlávizmus kísérlete nem fenyegetné többé Európát. Hanem az a bökkenő van a dolgban, hogy Lengyelország visszaállítása esetén Ausztriának is vissza kellene adni Galiciát, Poroszországnak pedig Pózent. De a mit ezek a hatalmak egyszer a maguk kezébe kaparították, azt nem egy könnyen adják ismét vissza.

Magunk is ábrándképek tartjuk azt tehát, hogy a hármas szövetség, Oroszország visszaszorítása végett Lengyelország visszaállítására még csak rá is gondolna!

Nem, ilyen gondolat a hármas szövetségtől nem telik ki. Ennek a szövetségnek is csak önzés az alapja s a béke fontartásának ürügye alatt a hármas szövetség tulajdonképen Franciaország ellen alakult. A monarchikus államok felnek a köztársasági eszmék terjedésétől. Franciaországot tehetetlenné akarják tenni, el akarják szigetelni, ez a valódi cél. Azt mi bajosan fogjuk megérni, hogy a hármas szövetség hadait Oroszország ellen vezessék, — de azt igenis megfogjuk érni, hogyha Olaszországban köztársasági mozgalom támadna, a mibez az oaszoknak nagy kedvük van, — ha Németországban fölemelnek a szocializmus zászlaját, — vagyha Magyarország fegyveres kezzel akarja visszavivni függetlenségét: mindahárom mozgalmat elfojtanak a hármas szövetség hadai!

Azért higgye, a kinek tetszik, hogy a hármas szövetség a béke s az európai népek érdekében alakult, mi nem tudunk érte valami nagyon lelkesedni. Olyan keservesen megadhatják még az árát ennek a hármas szövetségnek az európai népek mint a hogy megadták az árát e század elején a szent szövetségnek, melynek a hármas szövetség valószínűleg csak második kiadása. Azért nem tartjuk hazaárulásnak azt, ha valamelyik magyar ember nem rajong a hármas szövetségért, sőt gyanulval nezi ezt, — de viszont olyan magyar embert, a ki a muszkával óhajitna inkább szövetségzni: csakis a »Pesti Napló« írástudóinak fantáziája találhat!

Ujdonságok.

* **Schlick tábornok szemkendője.** Szabadságharcunk történetében szomorú szereplésével emlékeztet nevet szerzett magának Schlick osztrák tábornok, a ki selyem kendővel bekötött jobb szemével is jobban látott a csataterén épszemű kollegáinál. A tábornok a negyvenes évek elején a Debreczenben állomásozott 48-as württembergi vasasnémet ezred parancsnoka volt. Egy akkor alatta szolgált huszár így adja elő a tábornok híres fekete selyemkendőjének történetét:

Mikor már egy kis látszólagos rend volt a sorok között, így kezdé beszédét:

»Uraim! a kormány tegnap kijelentette, hogy a hazát megmenteni nem lehet, lemondott. Engem felruhazott katonai és polgári főhatalommal, hogy harcoljak vagy egyezkedjem saját belátásom szerint.

A napokban Tem-svárnál sokkal tekintélyesebb sereg veretett szélylyel az osztrákok által, ennél, melyet vezényelni én valék szerencsés, ötvenezer emberből alig maradt hat-ezer.

En határozatom! Meggyőződésem szerinti határozatomba bele egyeztek Kiss Ernő, Leiningen, Pöthenberg tábornokok — itt a közlegényesség kezdett előre tolakodni Görgei felé, de Görgei hátra parancsolta őket »A hatalom, — folytató — meg kezembem van, s azzal fogok tudni élni. A fegyvert letezzük feltétlenül! — itt egy hosszú szünet következett s oly csend volt, hogy még egy sóhajtas sem hallatszott.

»Azonban én amnestiát remelek; lesznek ki arulást gondolnak, a história is kitudja, mit fog mondani.

Lesznek olyanok, a kik most is győzedelméről álmodnak; ha valaki még van, ki elég okatlan ezt hinni, vagy erőt erez magában harcolni, az álljon ki, azonnal agyonlövelem.

Valamint eddig, úgy ezután is feltétlen engedelmességet van jogom önöktől követelni. Szókní senki el ne merjen, mert én szavamot adtam. Ezt mondják meg a többi zászlóaljparancsnokoknak s tudassák a legényességgel.

Nem tudom, találkoznunk-e többé, köszönöm önöknek a bizalmat és szeretetet, a mivel eddig hozzám viseltetek. Isten önökkel!«

Ezután Görgei a tábor másik szárnyára lovagolt. Utána mentünk mi is, mint a fergeg. Utközben Görgei zsebéből kihullott bőr ivópohara. Hátra maradtam, felvettem, zsebre tettem, hogy megtartsam világi sötét emlékül. Maig is megvan.

A generalistabot a huszarok előtt érttem utól.

A huszaroknak Görgei ugyanazt mondta németül, amit előbb magyarul mondott. Ezek is nyugodtan, szólanul hallgattak. — De hisz beszélni nem volt szabad, sem tanácsos.

A debreczeni kollégium diákjai egy nyári estén vidám hangulatban tértek haza majlisukról. Négyesével-ötösével összefogódzva vonultak végig az utcákon, telitorokkal énekelve a híres tilos nótát:

Debreczenben kidoboltak,
Hogy a dongót ne danolják,
Csak azért is dongó,
Diri, diri dongó.

A Schlick lakása előtt állomásozó őrszem csendességre szólította fel a dalolókat. A jökevű diákok csak annál harsányabban énekeltek az inkriminált nótát és erős szóvaltasba keveredtek az őrszettel. A nagy zajra kijött a tábornok a lakása erkélyére és nyomban alarmoztatta a helyőrséget, amely hamarosan és kegyetlenül elbánt a fiatalokkal. A diákok ősi szokás szerint nem hagyták ennyiben a dolgot, hanem másnapon kísértáltak a Tizenháromváros-épülő részébe, teleszedték magukat hatalmas kövekkel és azokat galéros bő köpenyek alá rejtve, helyet foglaltak a Schlick lakásával átellenes vendéglő kertjében. Adott jelle aztán valóságos közápor zúdítottak az ezredes ablakaira. — Schlick éppen lefeküdni készült és egy jól irányított kő vetkezés közben jobb szemén talála. Az éles kő szemébe fúródott és nyomban megfosztotta látásától őt. Ettől az időtől fogva hordott S. hlick selyem kötésti jobb szemén és ettől az időtől fogva vált még nagyobb bünné annaka dalnak az éneklése, amely immár egy osztrák nagyságnak a szemébe került.

* **A debreczeni színtársulat** — mint lapunknak írják — a közönség fokozódó érdeklődése mellett működik Maramaros-Szigeten. Tiszay Dezső színingazgató, ki nagy gondot fordít arra, hogy társulata a lehető legkitűnőbb erőkből álljon, közelebb szerződöttette Novák Dezsőt, az operaház tagját, ki igen szép tenor-hanggal bír, továbbá a Debreczenben már előnyösen ismert Sölyöm Lajost és Káldy Mariskát, e tehetséges s csinos hangú énekesnőt. A debreczeni színtársulat működéséről a m. szigeti lapok a legnagyobb elismerés hangján emlékeznek meg.

* **Elveszett kis leány.** Kétségbeesetten kiabált egy asszony tegnap délután a Kossuth utcán. Nap-utcai lakásáról ugyanis 4 éves kis leánya kiszökött az udvarról s nyomtalanul eltűnt. Fél-örülten futkosott utána anyja. Főtől-főtől kérdezősködött, hogy nem látták-e a kis leányt? Végre mások utasítására a rendőrséghez fordult, mely nyomozás alá vette az eltűnt gyermeket s rá is akadt a vásártéren, hova a tömeggel együtt kibarangolt a kis leány.

* **Színházi bérlők figyelmébe.** Tiszay Dezső, a debreczeni színház igazgatója, tudatja a bérlő közönséggel, hogy a bérlés eszközése végett szept. hó 4-én Debreczen-

Innen Görgei ellovagolt Világos felé és én többit nem láttam.

Kiss Ernésztnek Görgei beszéde alatt úgy folytak a könnyek, mint a zapor-eső. Zerdahelyi izdadt homlokát törülgette és a szeméből kifolyó nehéz könnyecskéket; a többi tábornok és törzstiszt némán és busan ült lován. Visszatérve tüzeimhez, ott már egy csomó gyalog huszartiszt várt. Körülfogtak és lohátrol elmondtam a látottakat, — hallottakat.

Rettenetes est volt az! A toll nem képes hiven esetelni. Egyik sirt, másik tombolt, imádkozott, sóhajtott, jajgatott, ujjongott lövődözt, énekel, egyzóval a tábor örültek hazához hasonlított.

Karabelli őrnagy, Nagy Sándor hadtestének tüzérorparancsnoka, ki a budai vár kristinavárosi oldalán a rohamrést lövette az oszrom alatt, oda jött hozzám és sirva busuzott el tőlünk. Nyakamba borulva mondta:

— Fiúk, én megyek! Reám, ha német kézbe kerülök, csak kétél vár, isten áldjon meg benneteket. Többé nem láttam.

Minden tábori emlékeinket megsemmisítettük; a Vácziól elhozott kozak pikát földbe szurkuk, rá kötöttük egy muszka tiszt vállbóját, kit Nyiregyháza én löttem le, s a tetejébe tettemünk egy a móori csatából elhozott cheveauxlegerssisakot.

Gyönyörű proklamáció gyűjteményemet szelnek eresztettem. Ami kevés borkezletünk volt, megittuk; minden pohárkozintásra egy ágyutöltényt löktünk a tűzbe s így egész éjféltánig ordítás, puffogatás közt mult el az idő. Éjfel után a gyalogság és lovasság jobbra ingre-gatásra vetközve utnak indult — Sok összevagdalta minden ruháját és istrángját. — Lovat szabadon bocsátotta. — Mi néhányan ruháinkról a zsinórt leszedtük s úgy vettük fel. Soraink reggelre igen megrikultak. Ilyen volt az augusztus 12-ike, így virradt reánk a szerencsétlen augusztus 13-ika.

Nem volt ott a fegyverletételnél semmi rend, semmiféle számba adás. Odahagytuk mindenünket s mentünk, ki merre akart. Azután ki jött a fegyverekért, azt mi nem láttuk, — mert mi visszamentünk Aradra.

Mehegett kiki bármerre; a muszka nem álta utját senkinek, sőt egyeseket utasított, hogy arra ne menjenek, mert arra van a német, de másfelé engedtek menni, sőt küldtek is

be érkezik. A tá helyei szept. hó s 13-ától 15-éig álló páholyok állt fognak kiszolgált

* **Gyilkos** gel 1/2 5 órakor led Berger Jakabján gyilkossági kagazdájához, ki edényekbe s egy lövés Berger Jakab s a bór alatt egérence, hogy a g meggyengítette s ger először összeugrott s megakart másodsor is rá s mellette furdó a revolvert eld. Márton tegnap városában, előt merése szerint a előtte való egész. Előadta tovább, István cselédek zajára, de őt futni szállították apja Tihanyi Sámuel ki a golyót megból. — A rendő azon tény, hogy a dajuk segítségére ki, hogy egyet e g pisztolyt urat jestre felügyelt. galat folyik.

* **Vak tü** ságnak a torony szereléssel meg színhelyén a csa hamvát sem tzet rakván, a fe toronyórt.

* **Tönkre** U r b a n Lajos tegnap este volt dettek plakátok az éjszaka tovább ségnék azonban éjele 12 óra előtt képviselő vaszkben 64 frtot s n ből a rendőrség miképen. Az egé ma a városház nyarat, mely ke menésre juttatta.

* **Öngyil** Julianna, kitől 3 frtos órat vett el vissza adni, azé urát hütlenségen sz. házban egy s gyufát áztatott f háziak azonban Most a városház

* **Furfan** jel H a r a g é s dők pakoltak rosvasárvasárnapj gyal a járdán m bent pakoltak. A szomszéd sátor e felpakolta a kinn tola a ladát kpt. ladat pedig egy lyezte el. De a f s most a rendőrs felől.

* **A kolez** lünk — Bereg- felben van. Ugy sági intézkedésnek. Szabolcsva szomszédunkban, fordultak elő ké halalozások: Rak ben, Szalókan, Zsorkon, Mogyor Benken, Órladán Bercezen, Bedé is erélyesen véd lágyvármegyében lakó cziganyok betegedettek ké vármegyey fővrszolgábró mege a mi kor o megkövetel. A e a koleryanus nemüi elégetette kellő módon ge esendőr és a ké hogy mikor ford

* **Tüz** Er tásu földjén, a hály István maj szekérre telhal időn elhamvad. helyen, a hol M egy karót tűzött nak, ott kele ke tény fenfigisát tűzesben s er

* **A teley** érkeztek a város díjkiszábsásl.

A debreczeni kollégium diákjai egy nyári estén vidám hangulatban tértek haza majálisukról. Negyeseivel-ötöseivel összefogódva vonultak végig az utcákon, telitorokkal énekeltek a híres tilos nótát:

Debreczenben kibolták,
Hogy a dongót ne danolják,
Csak azért is dongó,
Diri, diri dongó.

A Schlick lakása előtt állomásozó őrszem esendőségre szólította fel a dalolókat. A jökedvű diákok csak annál hársányabban énekeltek az inkriminált nótát és erős szóval-tesha keveredtek az őrszemmel. A nagy zajra kijött a tábornok a lakása erkélyére és szemban alarmoztatta a helyőrséget, amely hamarosan és kegyetlenül elbánt a fiatalokkal. A diákok ősi szokás szerint nem hagyták ennyiben a dolgot, hanem másnapon kiálltak a Tizenháromváros épülő részébe, teszedték magukat hatalmas kövekkel és azokat galéros bő köpenyek alá rejtve, helyet foglaltak a Schlick lakásával átellenes vendéglő kertjében. Adott jelle azután váloságos csoport zúdítottak az ezredes ablakaira. — Schlick éppen lefeküdni készült és egy jól irányított következés közben jobb szemén talála. Az eles kö szemébe fúródott és nyomán megfosztotta látásától. Ettől az időtől fogva hordott S hlick selyem kötegit jobb szemén és ettől az időtől fogva vált meg nagyobb bűné annaka dalnak az éneklése, amely immár egy osztrák nagyságnak a szemébe került.

A debreczeni szintársulat — a közönség fokozódó érdeklődése mellett működik Maramaros-területen Tiszay Dezső szingargató, ki nagy gondot fordít arra, hogy társulata a lehető legkitűnőbb erőkből álljon, közelebb szerződött Novák Dezső, az operaház tagját, ki igen szép tenor-hanggal bír, továbbá a Debreczenben már előnyösen ismert Solyom László és Kaldy Mariskát, e tehetséges s csinos hangú énekesnőt. A debreczeni szintársulat működéséről a m. szigeti lapok a legnagyobb mértékben hangján emlékeznek meg.

Elveszett kis leány Kétszázbeeset-kiabált egy asszony tegnap délután a Kossuth téren. Nap-utcai lakásáról ugyanis 4 éves kis leánya kizökött az udvarról nyomtalanul elment. Fel-örültén futkosott utána anyja, fű-fától kérdezősködve, hogy nem látták-e a leányt? Végre mások utasítására a rendőrséghez fordult, mely nyomozás alá vette az eltűnt gyermeket s rá is akadt a vásárlón, hova a tömeggel együtt kibarangolt a leány.

Színházi bérlők figyelmébe. Tiszay Dezső, a debreczeni színház igazgatója tudatja a bérlők közönséggel, hogy a bérlési eszközöket végezték szept. hó 4-én Debreczenben.

Innen Görgei ellovagolt Világos felé és a többet nem láttam. Kiss Ernészt Görgei beszéde alatt úgy nyitak a könnyel, mint a zapor-ész. Zerdán helyi izzadt homlokát törülgette és a szeméből kifolyó nehéz könnyecskéket a többi tábornok és őrsziszt néman és busan ült el. Visszatérve tüzerimhez, ott már egy somó gyalog huszartiszt várt. Körülfogtak a lövéstől elmondtam a látottakat, — halottakat.

Kettenes est volt az! A toll nem képes híven esetelni. Egyik sirt, másik tomított, imádkozott, sóhajtott, jajgatott, ujjongott és sóhajtott, énekel, egyszóval a tábor örül-és hazához hasonlított.

Karabelli őrnagy, Nagy Sándor hadtest-ének tüzérfőparancsnoka, ki a budai vár krisz-ávarosi oldalán a rohamrest lövette az őrs-tem alatt, oda jött hozzám és sirva bucsu-zott el tőlünk. Nyakamba borulva mondta: — Fiúk, én megyek! Reám, ha német kézbe kerülök, csak kötél vár, isten áldjon meg benneteket. Többé nem látam.

Minden tábori emlékeinket megsemmisít-attük a Vácra elhozott kozák pikát földbe zártuk, rá kötöttük egy muszka tiszát valbojt-unk, kit Nyiregyháza én lötem le, s a tete-berre temettünk egy a móri csatából elhozott bevenulegerssisákok.

Gyönyörű próklamáció gyűjteményemet zelnék eresztettem. Ami kevés borkesze-lem volt, megittuk; minden pohárközintásra egy ágyutöltényt löktünk a tűzbe s így egész felutániig ordítás, puffogatás közt mult el az éj. Éjelt után a gyalogság és lovasság job-ára ingre-gatára vetkőzve utnak indult — a kök összevagdalta minden ruháját és istráng-unk. — Lovát szabadon bocsátotta.

Ut néhányan ruháinkról a zsinórt leszedtük hogy vittük fel. Soraink reggelre igen meg-éskultak. Ilyen volt az augusztus 12-ike, így árradt reánk a szerencsétlen augusztus 13-ika. Nem volt ott a fegyvertetelnél semmi end, semmifele számba adás. Odahagytuk min-tenünket s mentünk, ki merre akart. Azután jött a fegyverekert, azt mi nem láttuk, — mert mi visszamentünk Aradra.

Mehetett kiki bármerre; a muszka nem állta útját senkinek, sőt egyeseket utasított, hogy arra ne menjenek, mert arra van a né-beret, de másfelé engedtek menni, sőt küldtek is

be érkeztek. A tavalyi, illetve a régi bérlők helyei szept. hó 12-éig bezárólag fentartatnak s 13-ától 15-éig a még esetleg rendelkezésre álló páholyok az újban jelentkező bérlőknek fognak kiszolgáltatni.

Gyilkossági kísérlet. Tegnap reggel 1/2 5 órakor Bodó Márton 19 éves cse- léd Berger Jakab hatvan-utczai lakos tanyá- ján gyilkossági kísérletet követett el. Bement gazdjához, ki épen a tejet osztotta széjjel az edényekbe s egy forgó pisztolyt rá lött. A lövés Berger Jakabot jobb füle tövében találta s a bőr alatt egész a tarkójáig hatolt. Sze- rence, hogy a golyó erejét a koponya csont meggyengítette s a lövés czélt tévesztett. Ber- ger először összeesett, de aztán hirtelen fel- ugrott s megakarta rajadni a gyilkost, ki még másodsor is rá lött, de a lövés nem talált s mellette furudott a falba. Azután a gyilkos a revolvert eldobva, futásnak eredt. Bodó Márton tegnap reggel önként jelentkezett a városházán, előadva az esetet. Tettét beis- merése szerint azért követte el, mert gazdája előtte való egész nap nem adott neki enni. Előadta továbbá, hogy Gati János és Geréb István cselédek szinten előfutottak a lövés zajára, de őt futni hagyták. Berger Jakabot be- szállították apja lakására Debreczenbe, hol Dr. Tihanyi Sámuel orvos gyógykezelése alatt áll, ki a golyót megtalálta s kivette Berger fejé- ből. — A rendőrség előtt gyanusnak tűnt fel azontény, hogy a cselédek nem igyekeztek gaz- dájuk segítségére szaladni s ebből az tünik ki, hogy egyet értettek a gyilkossal, ki a for- gó pisztolyt urától lopta, míg az a téhen fe- jesre felügylt. Külömben ez ügyben a vizs- galat folyik.

Vak tüzi láрма. Tegnap a tüzoltó- ságnak a toronyór tüzet jelzett. Teljes fel- szereléssel meg is jelentek az állítólagos tűz színhelyén a csapó utcán, de a tűznek hirt- hamvát sem találták. — Egy pék nagy tü- zet rakván, a felszálló füst vezette tétvra a toronyórt.

Tönkrement művészársaság. Urbán Lajos vásártéri huppdromában tegnap este volt az utolsó előadás. Nem hir- dették plakátokon, mert nagyon eladósodtak, az éjszaka tovább akartak állani. A rendő- ségnek azonban a fülebe ment a dolog s az éjjel 12 óra előtt rájuk rontott s a zenétart képviselő vaszekrényt lefoglalta. A szánk- nyben 64 frtot s néhány krajczart találtak. Eb- ből a rendőrség a hitelezőket kárpótója né- miképen. Az egész társaság ott szomorkodott ma a városzhaz udvarán, átkozván az ideit esős nyarat, mely kedvezőtlen idő őket a tönkre- menésre juttatta.

Öngyilkossági kísérlet. Kovács Julianna, kitől vadházaságban elő ura egy 18 frtos órát vett el s azt nem szándékolt neki vissza adni, azért de meg különösen, hogy urát hütlenségen kapta a kés s utcai 3515 sz. házban egy sörös kriglibe 3 palát kénköves gyufát áztatott fel öngyilkossági szándék- ból. A háziak azonban észre vették s rendőrt hívtak. Most a városházán busul.

Furfangos tolvaj. Szombaton éj- jel H a r a g és S w a r c z rövidóra kereske- dők pakolták rövid áruikat nagy szorgalommal vásárvasárnapjára. Egy láda, 90 frtot érő tárgy- gyal a járdán maradt a sator előtt. Mig őt bent pakolták, addig Szilágyi Mihály, a szomszéd sátor egyik tulajdonosa, targonczára felpakolta a kinn hagyott ládát s az ő sátrába toltta a ládát kipakolván. A targonczát s az üres ládát pedig egy másik sátor háta mellé hely- zte el. De a furfangos tolvaj teté kiderült s most a rendőrség intézkedik további sorsa felől.

A kolera — mint örömmel értesü- lünk — Bereg- és Szalmarmegyében csökkenő felben van. Ugy látszik, hogy a szigorú ható- sági intézkedések elejét veszik a nagyobb baj- nak. Szabolcsvármegyében, tehát közvetlen szomszédunkban, a következő 17 községben fordultak elő korábban megbetegedések és halálozások: Rakamazson, Veresmarton, Eszeny- ben, Szalókán, Thuzséron, T.-Sz.-Martonban, Zsorkon, Mogyorósón, Dombbrádon, Vencsellőn, Benken, Órladányban, Pátróháán, Kiszárdán, Berczelen, Bezdéden és T.-Dobon. Szabolcsban is erélyesen védekeznek a kolera ellen. Szil- ágyvármegyében, Sülelmeden a Szamos partján lakó czigányok közt ütött ki a kolera. A meg- betegedettek közül 5 elhalt, kettő beteg. A vármegyei főorvos utasítása folytán, a fő- szolgabíró megtett minden intézkedést, a mit a mai kor oly szigorúan és helyesen megkövetel. A czigányok le vannak zárólva, a koleraanyagot kunyhók és az elhaltak ruha- nemük elégettettek, a czigányok élelmiszereiről kellő módon gondoskodva van. Apólok, két csendőr és a kórorvos folyton ott ólálkodnak, hogy mikor fordul elő újabb eset.

Tüz. Erdélyi Gyula gazdálkodó uj os- tásu földjén, a mint Bozsonyik Ignác és Mi- hály István majoros a kereszteteket hordták, a szerkeze telhalmozott kazal kigyuladt s rövid időn elhamvadt. Csodálatos dolog, hogy azon a helyen, a hol Mihály István a szekéroldaiba egy karót tüzött fel az Erdélyi Gyula kabiná- jának, ott keletkezett a tűz. A rendőrség bü- ntény fenfogságot s szándékos gyújtogatást lát a tüzesetben és erősen nyomoz e tárgyban.

A telepődési kérények már le- érkeztek a városi tanácstól a rendőrséghez a dijkiszabással.

A vadászati évad a holnapi nap- pal kezdetét veszi. Van öröm a Nimródok kö- rében.

A palicsi versenyek. Mint lapunk- nak Palicsról írják, az »Achilles« sport-egy- let a magyar országos tüzoltó egyletek XI-ik közgyűlése alkalmával Palicson, a magyar tüz- oltók tiszteletére, nagy szabású ünnepélyt ren- dez, melyre hivatalos valamennyi sport-egy- let. A versenyek pont dclben kezdődnek, 100 kilométeres vlogcipéd versenyvel. A díj, 600 frt értékben, vándor-serleg, arany-erem, elismerő okirat. Ezt követi az 1 angol mért- föld megnyitó verseny kerék-páron; 1609 m. (futo) síkverseny; versenybirkozás; sulydobás; végül a vendégek versenyé 5000 m. távol- ságra kerékpáron. A velociped-versenyek le- folyása alatt toroa-ünnepély tartatik.

Betörés. Erdős István helybeli lakos- hoz csapó-kerti lakására tegnap éjjel 11 óra- kor egy ismeretlen asszony tört be s mielőtt megakadályozhatták volna, több ruhaneműt s tárgyakat pakolván össze, futásnak eredt. A gazdának azonban sikerült elfogni a rablónót, kit a rendőrség felkísért a városházára.

Eljegyzés. Trux Miklós m. kir. tart. honvédhadnagy, a debreczeni »Első takaré- kpénztár« tiszviselője, tegnapi délután szombaton tartotta eljegyzését Eismann József rendőrsé- gi tiszviselő szép és kedves leányával Irma- val. Áldás kísérje a tiszta szerelemből kötött frigyelt!

Kedélyes pásztoróra. Farkas Juli és Borosi Juli a vasutnál megismerkedek egy hentessel, kivel ugyan megvoltak elégedve, míg pálinkával, süteményvel traktálta őket. De később a legény a nagy szerelmekedést ugy fejezte be, hogy mindkettőt elverte.

A hullá égető kemenczék építési munkálatait holnap kezdi meg Tamási János vállalkozó a sinter telepen. A vállalat- nál mint építész, Beczó, mint gépalkotás Bauer, mint vasíntó Julof működik közre.

Az angol tündőse. Az angol ott ül a par- ton és tartja a börtöt. Egy barátja arra megy. Felűnik neki, hogy az angol bár mozdulatlanul ül, néha-néha egyet rant a vállán. — Mi baja van? — kérdezi megállva mellette. — Egy kissé nyugtalan kezdek lenni. — mondja az angol.

— És miért? — A feleségem itt ül mellettem. Belefurdult a vízbe és hiába várom, nem jön ki. — S mióta vársz? — Körülbelül két órája.

Isteni tisztelet Lukácsiuért. A felegregyi görög katolikus pápa, f. hó 6-án, vasárnap, felhívta a templomban levő közönséget, hogy augusztus 9-diken minden háztól egy tag jelenjék meg a templomban, mert egy szenvedő lelkes társáért isteni tisz- telet tartása lett elrendelve. Emeltett napon a templomozás — nagy közönség részvétele mellett — meg is tartották, s ezután a köz- ségbeliek szine-java — élükön a pápával — a koresmát kereste fel, hol a buzgó pap számtalaniszor hangoztatla, hogy a magyarok tiránsága miatt börtönben szenvedő Lukácsiu-ért tartott isteni tisztelet nem lesz ered- ménytelen. Mire a pálinka hatása alatt levő hívek nagy lelkesedéssel kiáltozták: »sze de- je dumbező.« Maxim János tanító is részt vett eme kedélyes ünnepélyben, mely alkalom- mal nem állhatta meg, hogy a magyar faj iránt tápiált elienszenvének kifejezést ne adjon. — Külömben Maxim ur a »Tribuna- ból« felolvasást tart a jámbor és békés természetű felegregyi oláhoknak — s váltig mondogatja, — hogy csak kevés idő kell s a magyar hegemonia élete végén leend.

Zsebtolvajok. Rosenber József bir- hedt zsebtolvaj tegnap akkor fogta el a rendőrség, mikor Berki Gyula csavargóval együtt zsebtolvajlást akartak elkövetni. — Orsói Éva nevű zsebtolvaj szintén nem ösmeretlen a rendő- ség előtt. A gyanus asszonyt motozás alá vet- tek s ruhájában, cipőjében, inge alatt nagyobb mennyiségű pénzt találtak, melyet ugy apran- kek tolvajlott össze. — Benczi Julianna, Kovács Ferencné nagymester-utcai lakos zsebéből 1 frt 60 krt zsebtolvajlott el. A rendőrség el- fogta.

Megverte az asszony. Szegény ember panaszkodott ma a kapitánynak, össze- karmolászott arczát is bizonyítva, hogy meg- verte az ura. Most el akar menni az asszonytól s a városról, de az asszony nem engedi, hogy pénzze tegye a mi kis holmija van. A rendő- ség könynyitett szomorú sorsán.

A vásár történetéből. P o r k o- l a b Lajos hentes részegen feküdt tegnap este a Széchenyi utcán. Az arra menő Boczkó Károly figyelmeztette, hogy ne feküd- jön az utba. Az felugrott s ugy végig vágott botjával Boczkó fején, hogy eltört a palczája. Ha szét nem választják, talán agyonüti. — T a r Mihály, V a s Lajos, S á r i I m r e és még többen a fonatos sátor körül, a hatvan utczai Kutnál minden ok nélkül megrohantak az arra menő Szabó Bálintot s ha a rendő- ség meg nem szabadítja, algha kerül ki élve a veszekedésből. — Erdős Gábor napszámot teg- nap elfogta a rendőrség a vásárban, mert lopott holmikait árult, melyekre gazdája ráismert. — F u r m a n P e t e r asztalos tegnap délután bement Weisz Leopoldné üzletébe s teljesen meztelenül levettekezt. A rendőrségnek alig sikerült eltávolítani az üzletből s a városházára bekísérni.

Egy rakás bot van a rendőrségnél P á v a y, a vasbotos biztos felügyelete alatt, ki szenvedélyesen gyűjti a botokat az olyan emberektől, kik azokat nem a legrendesebb uton-modon használják.

Felhőszakadás Sárosvármegyében.

Eperjes, aug. 13.

Hogy egy vidék egyes pontjain történnek néha felhő-zakadások — írja levelezőnk — az nem tartozik a ritkaságok közé; de hogy egy éj borzalmai egy terjedelmes vármegye fele részét semmissétek meg néhány óra alatt: az nem mindennapi dolog.

Sárosmegyére e hó 11 és 12-ike közti éjszakán jött e csapás. A legrémítőbb felhő- szakadások következtek a hegyi folyók és patakok nemcsak hogy elöntöttek mindent, de számtalan hajleket emberestől — egész családostól a szarvasmarhák- és butorokkal együtt előrtörtek a föld színeről. Bártfa, Raszlavicza, Kapi s Eperjes vidéke is a pusztulásnak rémsé- ges látványát nyújtják.

A Szekscő folyócska kitett magáért. Ez a víz, melyben rendes körülmények között egy jóvalavó pisztráng nem talál otthonra, most ugy néz ki, mint valami duhaj-betyár; emberi hullak, döglött barmok, székek, asztalok usz- kálnak a tetején. Bő aratása volt a halálnak. A sebesi réteken eddig 12 hullat fogtunk ki.

Butorral is elláthatja magát ki-ki bőven, a gazdája nem fogja keresni, mert az is el- uszott. Szvidniken, Tóltzéken is folyton akad- nak holttestek. Rettenetes arra még csak gondolni is, hogy egyes családokat házastól, mindene-től elsöpört az árvíz.

E vidékeken a szegény nép egyedüli táplálékát a káposzta és burgonya képezte; csak hogy most nem lehet ám megtudni, hogy hol volt a káposzta, hol a krumpli? — Volt, nics! A szegények az első könyörgő hangot már beküldték hozzánk a központba; egy kis enni valót kérnek csak, mert a pénznek egy- előre ugy sem tudnák hasznát venni. Istennem! mily nagy lehet ott a baj, a hol azt mondják, ne pénz az apjátok, de kenyeret, mert éhezünk.

Szólok még az eperjes-bártfai helyi é. vasutról is, melynek vonala legnagyobb részt a Szekscő menten már teljesen kész volt, ugy, hogy az ünnepélyes megnyitásnak e hó 20-an kellett volna megtörténni. Ezt a vonalat most teljesen újra kell építeni. A pompás hidakat, töltéseket, sineket ronggya tette az ár s a vállalkozó kárja legalább is 200.000 frt, ha nem több.

A mennyire eddig hivatalosan constatá- va van, az országutakban és ezek hidjaiban 150.000 frt a kár. — A fel vármegye összes hidjai, utai elpusztultak ugy annyira, hogy leg- feljebb gyalog küldőnczettel lehet érintkezni.

Vasuti és postai közlekedés szünetel. A 11-en este Bpest felől érkező személyvonat elől, az eperjesi állomástól alig 1500 lépésnyire vágta át a viz a töltést. A lokomotiv lezuhant, a kocsi kisiklottak, szerencsére ember életben nem esett kár, de az utasok kénytelenek vol- tak a szakadó esőben kúnt a töltésen éjszakáz- ni s reggel aztán csolnakok segítségével jutot- tak be a városba. Az alispán ur éppen most constataja, hogy a mátyagyakban (megyei utak, hidak) 200.000 frt a kár. Eddig hivata- losan konstatait halott 18 van, de még isten tudja, hány uszik a vízben.

Hogy a vármegye hogy heveri ki ezt a bajt: biz én nem tudom, mert tagadhatatlan, szegények vagyunk s most még hozzá a nép ehézik!

Közgazdaság.

Könyvnyai sertesülésel

A serteskereskedelmi csarnok jelentése.

augusztus 11.
I. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1 Óreg nehéz (páronkint 300—400 klgon felüli sulyban) 41.—42.— 2. Óreg középső (páronkint 300—400 klg. sulyban) 41.—42.— 3. Fialat nehéz (páronkint 326 klgon felüli sulyban) 46.—47.— 4. Fialat középső (páronkint 251—320 klg, sulyban 45.—46.— 5. Fialat könnyű (páronkint 250 klgmig terjedő sulyban) 44.—45.— 6. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgon felüli sulyban) 44.—45.— 7. Középső (páronkint 220—280 klg, sulyban) 45.—46.— 8. Könnyű (páronkint 220 klgig terjedő sulyban) 45.—46.— III. Szerbiát: 9. Nehéz (páronkint 280 klgon felüli sulyban) 44.—45.— 10. Középső (páronkint 220—280 klg. sulyban) 44.—45.— 11. Könnyű (páronkint 220 klgmig terjedő sulyban) 43.—44.—. Sertes létszám: aug. 10-ik napján volt készlet 185,164 darab. A hízott sertés létszámát: változatlan. — Hízalmai való sertés 16—18.—, malacz (11—20 hónapos korban felhajtott) 2264 drb.

Budapesti gabonatózsdé. Hivatalos jegyzések augusztus 12. — Buza ószre 7.53 pénz, 7.54 áru, tavaszra 7.93 pénz 7.94 áru. Tengeri 1894. máj.—jun.—ra 5.20 pénz, 5.21 Zab ósz. 6.60 pénz, 6.61 áru. — Káposzta-repeze aug.—szept. 15.70 pénz, 15.80 áru.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)

ELADÓ

egy használt, de még teljesen jó állapotban levő

billiard-asztal

az ahhoz szükségelt kellékekkel. Erről tudomás szerzhető a debreczeni függetlenségi-kör helyiségében.

(361) 1—10

283/1893 v. k.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak 8110/1893 P. sz. végzése folytán közhírre tetetik, misze- rint Szabó Lajos n.-váradil lakos részére Buda- hazai Elek sámsóni lakostól 115 frt. kr. tőke, ennek 1882 évi áprilhó 1. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 37 frt 75 kr. perköltsege erejéig 1882 évi július hó 1-en bi- róilag lefoglalt és 375 frt kirra becsült rozster- mes ingóságok 1893 évi augstus hó 26-án d. u. 3 órakor kezdetet veendő és Samson Község- ben alperes lakasan megtartandó nyilvános bí- róri árveresen, a legfőbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsaron alól is, el fognak adatni.

Debreczen 1893 évi augusztus hó 9.
Váradil bírói kiküldött. 1—1

(360)

KASZANYITZKY ENDRE

előbb Kuhinka István K.

Debreczen, főpiacz 1900

Ajánlja a legnagyobb választékkal ujonnan berendezett üveg, porcellán, lámpa, berndorfi alpacea, chinaezüst evőeszközök s KONYHAESZKÖZÖK NAGY RAKTÁRÁT.

Üveg, ivó és liqueur készletek, porcellán, evő, kávé, teakészletek, thea és moszó-készletek, Brüner, Dittmar s hazai gyártmányu ASZTALI- és FÜGGŐLÁMPÁK

nap. meteor és villámegőkörrrel, gyári árak és pontos kiszolgálás mellett. Árjegyzékek ingyen és bérmetve.

Vidéki megrendelések a legnagyobb figye- lemnel teljesítetnek. (7)

Üzletmegnyitási jelentés.

XXXXXXXXXX

Van szerencsénk a n. é. közönséget mély tisztelettel értesíteni, hogy helyben

F ő p i a c z, C z é g é l y - h á z

(Nagy Amália volt helyisége)

a jelenkor legfokozottabb igényeinek megfelelő, dusan felszerelt

női- és gyermek felöltők

ÁRUHÁZAT

nyitottunk, hol mindenkor

legújabb szabás szerint, divatos

és csakis a legjobb minőségű

szövetekből készült áruk

jutányosan kaphatók.

Hogy a n. é. közönség megrövidítéstől mentve legyen, minden

ruhadarab — alku kizárásával — csak

SZABOTT ÁRAKON

lesz eladva. — A n. é. közönség jóakaratu pártfogását kérve, főtörekvésünket odairányítjuk, hogy minden tekintetben teljes meglegedését és nagybecsü bizalmát részünkre állandóan biztosítsuk. Együttal

bátrak vagyunk a mélyen tisztelt közönséget üzletünk megtekintésére meghívni.

(349.) 1—12.

Mély tisztelettel

HEIMAN ÉS HALMÁGYI.

Előfizetési
helyben, vagy postai
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy hóra

Egyes szám

A lap szellemi részét illetően a szerkesztőségben mindenkor

Előfizethető
Teleki K. Lajos könyvtára és a kiadóhivatalban

Milléniumi

(K. B.) Az
közli azon cz
lénium megün
zetek foglaltat
azon eszmét, h
hanem Debrece
alkalomra szab

Az »E—
erre vonatkozó
czenben már
vélemény egy
leg szabadság
datja a levelez
mányok is (e
pedig elhatárol
kőoroszlánt k
a kollégium e
rot emeltet. S
azt óhajtják, h
neteli debrecze
jenek szobroin
emlékére állít
sége — a mil
numentális sz

Azt a ter
levő kőoroszl
temetőbe, mi
védtető ügy
szik, hol — a
kevesen fordul
előtt mindig
bornak. A szo
dugni, hanem
nyisztkői csata
nyisztkón, hol
hanem Lőcse

A honvé
volna tehát ne
lyezni, elég
vagy a temető
diszes obelisz
hadd maradjon
kivitelű szob
benne eszme
az emlékkerte

A „DEBR

Az anar

A zürichi
resszuson szoc
vesztek. Együtt
német szocialis
anarkhisták áru

Eszünkbe
Mich el Lujza
hölgy, a kiben
mélto is. Ki ne

A rendkiv
kikből szentek e
nyilvánult a sz
lőbb szeretetben
beteges agyának
lűkítő szívének
morultake volt

Értök kü
ezreit odaadá u
tollával jelenték
akkor is nyom
megosztotta a s
gat politikába, a
közé íktassak. E
a nyomorultak
lett belőle petro
zére ő a dinam

Mich el Luj
kelő nemesnek,
ennek kastélyáb
kesen jellemzi
kodásmódját, h
halála után k
cselekedet és a k
lésben részesite

Az értelm
haladt a tanulm
néhez figyelem
Viktor elismere